

Remissvar

2019-11-28

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Dnr S2019/02213/FST

Betänkande av Styrkraft i funktionshinderpolitiken SOU 2019:23

Stiftelsen Allmänna Barnhuset välkomnar styretredningen och uppföljningen av den nya funktionshinderspolitiken, som ligger till grund för att skapa förutsättningar för att rättigheterna för personer med funktionsnedsättning förverkligas och att funktionshinderpolitikens mål nås.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset har till uppdrag att stärka barn i utsatta livssituationer genom metodutveckling, forskning, främja och sprida kunskap om barn i utsatta livssituationer. Stiftelsen Allmänna Barnhuset ser funktionshinderpolitikens generella mål som tydligt och värdesätter utgångspunkten kring FN:s konvention om mänskliga rättigheter för funktionsnedsatta, men anser att beaktandet av barnperspektivet inte är tillräckligt tydligt i utredningens förslag.

Barn har egna rättigheter och Stiftelsen Allmänna Barnhuset har uppmärksammat att barnrättsperspektivet i utredningen behöver förtydligas kring förslagen om funktionshinderpolitikens styrning. Stiftelsen Allmänna Barnhuset föreslår att FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen), som blir svensk lag 1 januari 2020, lyfts in i det nya målet och inte bara att barnrättsperspektivet ska beaktas i funktionshinderpolitiken. Stiftelsen Allmänna Barnhuset vill särskilt lyfta grundprinciperna i barnkonventionen Art. 2 Barnets rätt till att skyddas mot alla former av diskriminering, Art. 3 Barnets bästa ska komma i främsta rummet, Art. 6 Barnets rätt till liv och utveckling och Art. 12 Barnets rätt att bilda och uttrycka sina åsikter i frågor som berör dem samt Art. 23 Barn med funktionsnedsättning har rätt till ett fullvärdigt och anständigt liv, samt möjliggör barnets aktiva deltagande i samhället¹.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset anser att barn inom funktionshinderpolitiken bör ses som en egen grupp, för att ge bästa förutsättningar till att tillgodose deras behov. Förebyggande insatser kring delaktighet och inkludering är särskilt viktigt bland barn och unga, för att skapa bästa förutsättningar av goda erfarenheter och upplevelser tidigt i livet. Stiftelsen Allmänna Barnhuset vill påminna om FN:s barnrättskommittés kommentarer² om att barn med funktionsnedsättning är en risk grupp gällande diskriminering och anser att det är av yttersta vikt att värna om dessa barn.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset vill uppmärksamma att olika åldrar har olika behov. Små barn har särskilda behov av fysisk omvårdnad, emotionell omsorg och vägledning, samt tid för lek och

¹ FN:s konvention om barnets rättigheter

² CRC/CGC/9, s. 5

utforskning. Ungdomstiden för med sig andra behov och utmaningar, där självständighet, frigörelse från vuxna och skapandet av en egen identitet är viktigt. Beroende på barnets och ungdomens ålder ser behovet av insatser väldigt olika ut. Stiftelsen Allmänna Barnhuset anser att barnkonventionen bör ingå i funktionshinderspolitikens utgångspunkt tillsammans med konventionen om mänskliga rättigheter för funktionsnedsatta, eftersom det ligger i gemensamma intressen att stärka positionen för personer med funktionsnedsättning oavsett ålder.

För att stärka barns position ytterligare föreslår Stiftelsen Allmänna Barnhuset att generellt använda ett förtydligande av personer med funktionsnedsättning, som barn och vuxna. Stiftelsen Allmänna Barnhuset föreslår även en beskrivning kring vad som menas med funktionsnedsättning, förslagsvis använda definitionen som lyfts i Barnrättskommitténs allmänna kommentar om vad funktionsnedsättning innebär ” personer med varaktiga fysiska, psykiska, intellektuella eller sensoriska funktionsnedsättningar, vilka i samspel med olika hinder kan motverka deras fulla och verkliga deltagande i samhället på lika villkor som andra”³.

Uppföljning av funktionshinderpolitiken

Stiftelsen Allmänna Barnhuset delar i stort utredningens bedömning samtidigt som vi vill lyfta vikten av MFD (Myndigheten för delaktighet) och Barnombudsmannens nuvarande roll och uppdrag i förhållande till bildandet av en ny MR-institution.

Vi anser också att det är särskilt viktigt att myndigheter bjuder in barn- och ungdomsorganisationer för att samråda i processer som gäller funktionshinderspolitiken.

Utbildning och livslångt lärande

Stiftelsen Allmänna Barnhuset delar utredningens förslag. Vi ser behov av tidigt förebyggande åtgärder bland barn och unga, för att undvika ett utanförskap i vuxenålder. Det är viktigt att arbetet kring inkludering och delaktighet sker redan på förskola och skola, så att goda förutsättningar skapas för ett livslångt lärande och att varje barn med funktionsnedsättning känner sig inkluderat i samhället.

Kultur

Stiftelsen Allmänna Barnhuset delar utredningens bedömning och tillstyrker förslaget. Tillgång till kultur för barn och unga kan bidra till en ökad delaktighet och inkludering i samhället.

Social välfärd

Stiftelsen Allmänna Barnhuset delar i stort utredningens bedömning men vi saknar barnperspektivet i förslaget. I utredningens utgångspunkter nämns vuxnas och föräldrars perspektiv, men inte barns. Stiftelsen Allmänna Barnhuset anser att förebyggande insatser, delaktighet och inkludering för barn och unga med funktionsnedsättning är viktiga prioriteringar för att skapa ett samhälle som blir tillgängligt för alla individer. Barn och unga med funktionsnedsättning är en risk grupp för både diskriminering och misshandel, vilket framgår i en

³ CRC/CGC/9, s. 4

nationell kartläggning om våld mot barn⁴. Studien visar att vart fjärde barn med funktionsnedsättning hade varit utsatt för fysisk misshandel av en vuxen⁵.

Bostad, byggd miljö och samhällsplanering

Stiftelsen Allmänna Barnhuset tillstyrker förslaget samtidigt som vi vill framhålla betydelsen av barnperspektivet i samhällsplaneringen. Barn och unga bör få möjlighet att påverka den miljö och det samhälle de lever i, genom att inkluderas och få vara delaktiga i samhällsplaneringen. Stiftelsen Allmänna Barnhuset vill även lyfta barns rätt till fritid, lek och vila⁶ som en viktig del i samhällsplaneringen.

Tydligt och sammanhållet system för uppföljning och analys

Stiftelsen Allmänna Barnhuset delar utredningens bedömning och anser att det är betydelsefullt att inrätta ett nytt statistikområde gällande levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning, för att möjliggöra och synliggöra hur funktionshinderspolitiken uppfylls. Stiftelsen Allmänna Barnhuset föreslår att statistiken särskiljer barn och vuxna, för att specifikt synliggöra att barn har särskilda behov. Det möjliggör analys och förslag på åtgärder för att förebygga och skapa förutsättningar för personer med funktionsnedsättning. Stiftelsen Allmänna Barnhuset hänvisar till Barn-LNU som är en Levnadsnivåundersökning för barn⁷. Statistiska centralbyrån har sedan 2001 inkluderat en barn-del i sin årliga Undersökning av Levnadsförhållanden (ULF), och den senaste rapporten kom ut 2010. Barnombudsmannen presenterar statistik från barn och ungas levnadsförhållanden på webbplatsen Max 18 – Statistik om barn och unga⁸. Idag saknas det utförlig statistik och tydliga indikatorer för att mäta efterlevnaden av barnkonventionen för barn med funktionsnedsättningar. FN:s Barnrättskommitté har i sina rekommendationer till Sverige särskilt lyft vikten av att vidta åtgärder för att säkerställa tillgång till statistisk data gällande barn med funktionsnedsättning.

Föredragande i ärendet har varit Susanne Björk.

2019-11-29

Stiftelsen Allmänna Barnhuset

Anne Marie Brodén
Ordförande

Cecilia Sjölander
Generalsekretare

⁴Jernebro, C. & Janson, S. (2017), Våld mot barn 2016, en kartläggning, Stiftelsen Allmänna Barnhuset, ss. 41-42

⁵<http://www.allmannabarnhuset.se/temaomraden/projekt/kroppslig-bestrafning-och-annan-krankning-av-barn-i-sverige/>

⁶FN:s konvention om barnets rättigheter

⁷<https://www.sofi.su.se/forskning/tre-forskningsavdelningar/lnu/dokumentation/barn-lnu>

⁸<https://max18.barnombudsmannen.se/max18-statistik/statistik-per-amne/>